

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΙΑΠΩΝΙΑ.

Α'.

ΓΙΟΚΟΧΑΜΑ.

Ἀπὸ 24—26, ἀπὸ 28 Ἰουλίου—3 Αὐγούστου· ἀπὸ 14—
18 Αὐγούστου· ἀπὸ 18—19 Σεπτεμβρίου.

*Πρῶται ἐντυπώσεις τοῦ νεωστὶ ἀποβιβαζομένου. — Φυσιογνωμία τῆς πόλεως. —
Ἐμπορικὴ κίνησις. — Οἱ Εὐρωπαῖοι εἰς Ἰοκοχάμαν.*

Μυριάκις ἐγράφησαν, κατὰ τὰ τελευτήτα 42 ἔτη, αἱ ἐντυπώσεις τοῦ νεωστὶ ἐπιβιβαζομένου ἐνταῦθα, αἱ δὲ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Γερμανίας πολλὰς ἐδημοσίευσαν περιγραφάς. Ἀπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ δόκιμοι τῶν ἐνταῦθα ἐλλιμενιζομένων πολεμικῶν πλοίων ἐστείλαν ἄρθρον εἰς τὸ ἡμιεπίσημον φύλλον τῆς πρωτεύουσας τοῦ νομοῦ του. Ἐξεδόθησαν δὲ καὶ σπουδαῖα βιβλία, ὡς τὸ τοῦ σὶρ Ρούθερφορντ Ἀλκοκ, τοῦ ἐπισήμου ἱδρυτοῦ τῆς Γιοκοχάμας, καὶ βιβλία διδακτικὰ καὶ τερπνὰ ἐνταυτῷ, ὡς ἡ πνευματώδης ἔκθεσις τοῦ Κ. Ὀλιφαντ καὶ ἡ τερπνὴ Περιοδεία ἐν Ἰαπωνίᾳ τοῦ Κ. Ροδόλφου Λινδάου· πλὴν ὅσα λέγουσιν εἶναι μικρότερα τῶν ὅσα αἰσθάνεται τις βλέπων ἑαυτὸν μεταφερόμενον αἴφνης ἐν κόσμῳ ἀπολύτως νέῳ —

ΠΕΡΙΟΔ. ΤΗΣ ΓΗΣ.

δὲν πιστεύει τοὺς ὀφθαλμοὺς του. Εἰς ἑκάστον βῆμα ἐρωτᾷ σεαυτὸν ἐὰν ταῦτα δὲν ᾖναι ὄνειρον, μαγεία, μῦθος τῆς Χαλιμάς. Καὶ τὸ ὄνειρον τόσον ὥραϊον εἶναι, ὥστε φοβεῖται τις μὴ διαλυθῇ.

Δὲν θ' ἀποπειραθῶ περιγραφὴν περιττήν. Πάντες ἡξεύρουσι σήμερον ὅτι ὁ Ἰαπωνiakός λαὸς εἶναι ὥραϊος, ἀξιέραστος, εὐγενής, εὐθυμος, φιλόγελως, καλὸν παιδίον, ἰδίως παιδίον, ὅτι οἱ ἄνθρωποι τῶν κατωτέρων τάξεων ἔχουσι πρόσωπον χαλκόχρουν ἐκ τοῦ ἡλίου καὶ συνεχῶς τὸ δέρμα ἐστιγμένον (ἐρυθρὸν καὶ κυανοῦν), ὁμοιάζον κατὰ τὸ σχέδιον καὶ τὸ χρῶμα πρὸς τὴν ἀρχαίαν ῥητίνην τῆς χώρας των, ὅτι οἱ ἀπασῶν τῶν τάξεων ἄνδρες κείρουσι τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ μέτωπον, ἀφίνοντες μικρὰν κόμην ἣτις ἐπιχαρίτως ἴσταται ἄνω τοῦ

ὀπισθοκρανίου, ὅτι τὸ θέρος παραιτοῦνται τῶν στενῶν περισκελίδων, ἀρκούμενοι εἰς ἀπλοὺν ἐπενδύτην ἐκ λεπτοῦ μεταξωτοῦ ἢ βερμυάκερου ὑφάτματος, κατὰ τὴν κοινωνικὴν ἑκαστος θέσιν, ἐν δὲ τῇ οἰκίᾳ φέροντες τὸ γουκεόσχη. Ἀπὸ τοῦ μικάδου μέχρι τοῦ τελευταίου κουλή ἢ ζώνη αὕτη ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τοῦ καλλωπισμοῦ παντὸς Ἰάπωνος σεβομένου ἑαυτόν. Ἄπαντες, ἐκτὸς τῶν ἐμπόρων, οἵτινες εὐρηνται εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα τῆς ἱεραρχικῆς κλίμακος, ἀνήκουσιν εἰς τινὰ, ὅχι λόγῳ δουλοπαροίκου ἢ δούλου, ἀλλ' ὥς μέλη πατριᾶς, ἥτις, διαιρουμένη εἰς πολλὰς φυλὰς, ἀποτελεῖ μίαν καὶ μόνην μεγάλην οἰκογένειαν, ἥς ἀρχηγὸς εἶναι ὁ ἡγεμὼν ἢ δαίμιος. Ἐχει τοὺς συμβούλους του, τοὺς ὑποτελεῖς του, τοὺς *σαμουράη* ἢ ἱππότας με δύο ξίφη — ἐνθ' ἄλλοι μόνον ἓν φέρουσι — τοὺς πολεμιστὰς καὶ τοὺς παντὸς βαθμοῦ ὑπαλλήλους. Ἐκαστος φέρει ἐπὶ τῆς ῥάχεις καὶ εἰς τὰς χειρίδας τοῦ ἐπενδύτου του τὰ οἰκόσημα τοῦ ἡγεμόνος ἢ τοῦ σωματείου εἰς ὃ ὑπηρετεῖ — ἄνθος ἢ γράμματα κεχαρσμένα κυκλοειδῶς. Τὰ ξίφη τῶν εὐγενῶν, τὸ μελανοδοχεῖον, ἢ *πίπα*, τὸ ἐν τῇ ζώνῃ ὑπάρχον βαλάντιον, ταῦτα εἰσὶ γνωστὰ, ὥς καὶ ὅτι, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ αἵρ *Ρούθερφορντ*, ὅστις ὁμῶς δὲν εἶναι ἀξιόπιστος, τρέχει τις μάλιστα κίνδυνον θανάτου ἂν συναντήσῃ *σαμουράη* συνοδευόντας τὴν ἡγεμόνα των ἢ ἐξερχομένους ἐκ τεῖοπωλείου καὶ σπείσαντας *σακή*. Πιπτον γνηστὸν εἶναι ὅτι ἡ ὑφισταμένη κυβερνήσις ἐπιδιώκει τὴν καταστροφὴν τῶν φεουδαλικῶν θεσμῶν. Ἀλλ' ἡ ἐξωτερικὴ τῆς πόλεως φυσιογνωμία μικρὰν εἰσέτι διπέστη ἀλλοίωσιν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς γυναῖκας, οἱ συγγραφεῖς ἄρθρων καὶ βιβλίων εἰσὶ καταγοητευμένοι. Ἀκριβῶς δὲν εἶναι ὠραῖαι, διότι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου των δὲν εἶναι κανονικά, τὰ μῆλα τῆς παρειᾶς ἐξέχουσι πολὺ, οἱ μεγάλοι καὶ ὠραῖοι μελάγχροι ὀφθαλμοὶ των εἰσὶ λίαν ἀμυγδαλοειδεῖς καὶ τὰ πολύσαρκα χεῖλη στεροῦνται λεπτότητος· ἀλλὰ ταῦτα δὲν εἶναι ζη-

μία. Βλάπτει πολὺ ἡ ἀποτρόπαιος συνήθεια ἣν ἔχουσιν αἱ νεάνιδες τοῦ ν' ἀποσπῶσι, κατὰ τὸν χρόνον τοῦ γάμου των, τὰς ἐφρῦς καὶ νὰ μελανώσι τοὺς ὀδόντας. Ταῦτα εἶναι μέτρα προφυλακτικὰ ἵνα λαμβάνουσι καθ' ἑαυτῶν διότι θυσιάζουσαι τὴν καλλονὴν των, καθιστῶσαι ἑαυτὰς ἥττον ἐπαγωγούς καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἥττον ὑποκειμένους εἰς τὴν διαφθοράν, παρέχουσι τῷ συζύγῳ ἐχέγγυον πίστεως. Ἀλλ' εἰσὶν εὐθυμοὶ, ἀνεπιτήδευτοι καὶ χαρίεσαι, εὐγενέσταται τοὺς τρόπους, καὶ, κατὰ τοὺς συγγραφεῖς οἵτινες ἐμελέτησαν τὰ ἥθη των εἰς τὰ περὶ τὴν Ἰοκοχάμαν τεῖοπωλεῖα, ὀμιλητικά. Τὸ κόσμημα τῆς κεφαλῆς των συνίσταται εἰς δύο ἢ τρία ἐπικαλύμματα μέλανα, ἐπιχαρίτως συνδεδεμένα καὶ κρατούμενα ἐκ δύο καρφίδων — μόνον αἱ ἑταῖραι φέρουσι περισσοτέρας· ὁ δὲ ἱματισμὸς των συνίσταται ἀπὸ ποδηρῶν (φούσταν) καὶ ἐπενδύτην μετὰ πλατείας ζώνης ἀποτελούσης μέγαν κόμβον ὀπισθεν· τὰ ὑποδήματά των εἰσὶ μικραὶ σανίδες ἔχουσαι ἱμάντα δεξιῶς συνθλιβόμενον διὰ τοῦ δακτύλου τοῦ ποδός.

Ἀλλ' οὐδεμία γραφὴς δύναται νὰ παραστήσῃ τὰ πράγματα ὥς ἔχουσιν. Οὐδεὶς δύναται νὰ φαντασθῇ, δίχως νὰ ἴδῃ, ἅπαντα τὸν κόσμον τοῦτον κινούμενον εἰς τὰς ὁδοὺς, ἀποτείνοντα ἀμοιβαίως χαρίεντα μειδιάματα, κλίνοντα βαθέως πρὸ τῶν ἄλλων καὶ ἂν πρόκηται περὶ ἐξόχου ἀτόμου προσπίπτοντα, ἀλλὰ μετ' εὐκνησίας καὶ ἀξιοπρεπείας ἀφαιρουσῶν ἀπὸ τὴν ἐπίδειξιν πᾶν ὅ,τι αὕτη φαίνεται. ἔχον ἐξευτελιστικὸν καὶ καθιστωσῶν αὐτὴν ἐκδήλωσιν εὐγενείας καὶ σεβασμοῦ. Ἐνῶ προχωρεῖς εἰς ὁδὸν τινὰ, ἥς σ' ἐκπλήσσει ἡ ἄκρα καθαριότης, παρατηρῶν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ λυπούμενος διότι δὲν ἔχεις ἐκαστὸν ὀφθαλμὸν ὅπως καλλίτερον βλέπεις τὰς σκηνὰς ταύτας, ἀκούεις εὐρυθμον θόρυβον καὶ τὸ ἄσμα ἢ τὴν φωνὴν τῶν κουλή οἵτινες φέρουσι κιβώτια ἀνηρτημένα ἐκ μακροῦ ἰνδοκαλάμου στηριζομένου ἐπὶ τῶν ἀθλητικῶν ὤμων των. Ἐπὶ τῶν ἐστιγμένων μελῶν των ῥέει ἰδρῶς,

ἐκτὸς δὲ τοῦ ἀπὸ ὀσφύος μέχρι τῶν γονάτων ὑράσματος, οὐδὲν ἄλλο ἐνδυμα φέρουσι. Καὶ τοὶ πεφορτωμένοι, μαιδιῶσι, κατὰ δὲ τοὺς βραχεῖς σταθμοὺς ἀδολεσχοῦσι καὶ χαίρειν τινοῦσι τοὺς διαβάτας. Αἱ οἰκίαι εἰσὶν ἀληθῶς ὡραῖαι, ἄνευ ἐπίπλων, ἐκτὸς καλῆς ψιφίδος, καὶ ἔχουσι κήπον μετὰ καλὰ δένδρα. Πρέπει τις νὰ ἴδῃ τὰς οἰκίας πάντας ἐπιτοπίως, ὅχι εἰς εἰκόνας, κατοικοῦντας δὲ ὑπὸ ἀληθῶν Ἰαπώνων.

Ἴδου ὅτι ἀκουσίως μου ἰσχυροῦμαι εἰς περιγραφὰς ἀφοῦ διεκήρυξα ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ κάμῃ ταύτας γραφεῖς δεξιωτέρα τῆς ἐμῆς. Ἐνώπιον τοῦ προσερχομένου περιηγητοῦ ἐκτελίσσονται αἱ λύσεις μυρίων μικρῶν προβλημάτων τοῦ βίου λαοῦ προδήλως ἐττακαθαρισμένου, αἰσθανομένου ἐν τινὶ μέτρῳ τὰς αὐτὰς οἴας καὶ ἡμεῖς ἀνάγκας, ἀλλ' ἱκανοποιούντος αὐτὰς δι' ἄλλων μέσων καὶ τρόπων.

Μὴ λησμονήσωμεν τοὺς Εὐρωπαίους. Ἡ Ἰοκοχάμα εἶναι δημιούργημα τῶν πρώτων Ἀγγλῶν ἐμπόρων τῶν ἀφικθέντων τὴν ἐπιούσαν τὴν ὑπογραφῆς τῶν συνθηκῶν (1858) ὅπως θαρρεύσωσι τὴν ἐξ τὴν Αὐτοκρατορίαν τοῦ ἀνατέλλοντος Ἡλίου, τὴν τέως ἐρμητικῶς κεκλεισμένην. Ἐνῶ ὁ πρεσβευτὴς τῆς βασιλείας Βικτωρίας, σὺρ Ρούθερφορντ Ἀλκοκ, διεπραγματεύετο πρὸς τὸν σοροῦν περὶ τῶν γαλῶν αἵτινες ἔδει νὰ παραχωρηθῶσι τοῖς Εὐρωπαίοις, οὗτοι αὐτογνωμόνως ἐξελέξαντο πρὸς οἰκοδομὴν τῶν ἀποθηκῶν καὶ οἰκιῶν τῶν παραλίαν σχεδὸν ἔρημον, κειμένην οὐ μακρὰν χωριδίον ἀλιέων καλουμένου Γιοκοχάμα καὶ σημαίνοντος διὰ τῆς παραλίας. Τὸ μέρος τοῦτο ὑπερεῖχε τοῦ ὑπὸ τοῦ σὺρ Ρούθερφορντ καθόσον παρείχεν ἀσφαλέστατον εἰς τὰ πλοῖα ὁρμητήριον. Οἱ Ἰάπωνες ὑπουργοὶ ἐνέκριναν τὴν ἐκλογὴν, διότι τὸ μέρος καθὼς περιβαλλόμενον ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ ἔλους, ὥς καὶ ὑπὸ ποταμοῦ καὶ διώρυχος, παρείχεν ὅλα τ' ἀναγκαῖα ὅπως ἀποδειχθῇ δευτέρα Δετσίμα, ἥτοι φυλακή. Ἡ ὕστεροβουλία αὕτη δὲν διέφυγε τὸν σὺρ Ρούθερφορντ, ὅστις ὁμῶς ὤφειλε νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὰς

κατακραυγὰς τῶν ὁμοεθνῶν του καὶ εἰς τὴν ἰσχὺν τῶν περιστάσεων. Ἐν γένει φρανοῦσιν ὅτι οὐδέποτε διαταραχθήσεται ἡ ἀσφάλεια τοῦ μέρους τούτου καὶ μυκτηρίζουσι τὰς ἀπαισίους προγνώσεις τοῦ πρώην Ἀγγλοῦ πρεσβευτοῦ. Ἐπειδὴ οὐδεὶς παρεπίδημος ἐφρονέθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, νομίζουσιν ἑαυτοὺς τόσον ἀσφαλεῖς ὥς ἂν δέμενον εἰς τὴν καλλιτέραν συνοικίαν τοῦ Λονδίνου. Τοῦτο ἔγκειται, φαίνεται, ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν ἐπὶ ἓνα μῆνα ἐπικρατήσῃ καλοκαιρία, πολλοὶ ἄνθρωποι δὲν πιστεύουσι πλέον εἰς τὸν κακὸν καιρὸν. Κατὰ τὰ τέλη τῆς μακρᾶς καὶ εὐτυχοῦς περιόδου ἥτις ἐχώρισε τοὺς δύο Ναπολέοντας, εὐρέθησαν σπουδαῖοι ἄνθρωποι μὴ πιστεύοντες πλέον δυνατὸν τὸν πόλεμον. Δὲν συνεβιβάζετο, ἔλεγον, πρὸς τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ εἰς ὃν ἀφίκετο τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἐὰν ἐξέφραζες ἀμφισβολίαν, ἔλεγον ὅτι βλέπεις ὄνειρα, ἢ ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος ἐπικίνδυνος. Ἐν τοιαύτῃ πνευμάτων καταστάσει εὗρον τοὺς Ἰοκοχαμαίους, ἐπιθυμῶντες δὲ τὰ συμβάντα νὰ δικαιώσωσι τοὺς αἰσιοδοξοῦντας καὶ νὰ διαψεύσωσι τὸν νουνεχὴ σὺρ Ρούθερφορντ. (α)

Ἡ πόλις, μάλιστα οἰκοδομηθεῖσα, ἐκάνη καθ' ὅλοκληρίαν πρὸ πέντε ἐτῶν (20 Νοεμβρίου 1866) πλὴν σήμερον οὐδ' ἔχνος τῆς καταστροφῆς βλέπει τις. Ἡ πόλις εἶναι παραλληλόγραμμον, δι' οὗ διέρχονται ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς τρεῖς μεγάλαι ἀρτηρίαι μεθ' ὧν διασταυροῦνται ὁδοὶ μικρότεραι. Κατὰ μῆκος τῆς θαλάσσης, παραλλήλως πρὸς τὰς μεγάλας ὁδοὺς, ἐκτείνεται τὸ *Bund*, ἥτοι σειρὰ ὡραίων οἰκιῶν περιβαλλομένων διὰ κήπων. Εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος εἶναι ἡ συνοικία τῶν ἐγγωρίων ἐκτεινομένη πρὸς βορρᾶν. Εἰς τὴν εἰσόδον ὑπάρχει ἡ οἰκία τοῦ Ἰάπωνος διοικητοῦ, κειμένη εἰς τὴν γωνίαν τοῦ *Curio street* ἥτις εἶναι συνέχεια τῆς *Main street*, καὶ πε-

(α) Ὁ συγγραφεὺς πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν περιηγούμενος ἐν Μακεδονίᾳ προσέπε πολλὰ πραγματοποιηθέντα, ἥτοι τὸν νῦν πόλεμον καὶ τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα. — Σ. Μ.

ριέχει τὰ ἐργαστήρια εἰς ᾗ πωλοῦνται σκεύη ὀρειχάλκινα καὶ ἐκ ναστοχάρτου δοχεῖα, καὶ ἄλλα περίεργα ἀντικείμενα. Εἰς τὴν ἄκρην, πύλη καὶ γέφυρα, ἐπιμελῶς φυλασσόμεναι ὑπὸ ἐγγυρίων στρατευμάτων, ἄγουσιν ἐξω τῆς πόλεως καὶ εἰς τὸ χωρίον ἐξ οὗ ἡ πόλις ἐκλήθη· κεῖται δὲ τοῦτο ἐπὶ λόφου καὶ κατέρχεται πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τῆς πεδιάδος. Διπλῇ σειρᾷ οἰκιῶν ἀκολουθεῖ τὴν ὁδὸν ἥτις εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἐνοῦται πρὸς τὸ Τοκάϊδο, τὴν μεγάλην βασιλικὴν ὁδὸν τοῦ Ἰέδου. Ὁ θέλων νὰ ἴδῃ κίνησιν ἀνθρώπων πάσης ἡλικίας καὶ πάσης κοινωνικῆς τάξεως, ἃς ἐξέλθῃ εἰς περίπατον μεταξὺ Καναγκάδας καὶ Καθασάκης. Τὸ τοιοῦτον ἄλλοτε θὰ ἦν τολμηρὸν, ἀλλὰ σήμερον οὐδεὶς ὑπάρχει φόβος. Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Τοκάϊδο μετ' οὐ πολὺ θ' ἀπολέσῃ τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν φυσιογνωμίαν του, διότι σιδηρόδρομος, οὗ αἱ ἐργασίαι προήχθησαν πολὺ (α), θὰ ἐνώσῃ τὴν πρωτεύουσιν πρὸς τὴν Ἰοκοχάμαν. Πρὸς δυσμὰς τῆς εὐρωπαϊκῆς πόλεως, πέραν τοῦ μικροῦ ποταμοῦ, εἰσὶ τὰ περίφημα *bluffs*, ἥτοι ὑψώματα ἄτινα, ὀρμώμενα ἐκ τῶν πέριξ λόφων, προχωροῦσι πρὸς τὴν θάλασσαν· κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐκαλύφθησαν ἀπὸ ὠραίας οἰκίας. Ἐκεῖ ὑπάρχει τὸ ἀκατοίκητον μέγαρον τῆς ἀγγλικῆς πρεσβείας, ἡ οἰκία τοῦ Ἀγγλου δικαστοῦ καὶ τὰ ἐνδικοιτήματα πολλῶν Εὐρωπαίων καὶ Ἀμερικανῶν παρειδιδήμων, ὡς καὶ πρεσβεῖαί τινες. Αἱ πλείσται τῶν οἰκοδομῶν τούτων περιβάλλονται ὑπὸ ὠραίων δένδρων καὶ ἀπολαύουσι μεγαλοπρεποῦς θέας. Πρὸς βορρᾶν, ἄνω τῶν λόφων τῆς παραλίας, εὐρῆται τὸ μέγα ἡφαίστειον Φουτζιγλάμα, πρὸς δυσμὰς δὲ καὶ νότον ὁ Εἰρηνικός καὶ πρὸς ἀνατολὰς τὸ ἐπίμηκες καὶ σφδενδρον ἀκρωτήριο καὶ ἡ λευκὴ σειρὰ τῶν οἰκίων τῆς Καναγκάδας. Εἰς τοὺς πρόποδας τῶν *bluffs* εἶναι ὁ γαλλικὸς στρατὸν καὶ εἰς τὴν κορυφὴν αἱ κα-

λύβαι τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων. Γνωστὸν ὅτι, ἔνεκ ἐσωτερικῶν ταραχῶν, τοῦ διοικητοῦ τῆς πόλεως διακηρύξαντος εἰς τοὺς διπλωματικοὺς πράκτορας ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ ἐγγυηθῇ πλέον διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν Εὐρωπαίων, ὁ Γάλλος ναύαρχος Ζωρὲς (*Jaurès*) ἀπεβίβασε στρατὸν ναυτικὸν καὶ ἀγγλικὸν σύνταγμα τῆς γραμμῆς ἀπεστάλη πρὸς τοῦτο ἐκ Χόγκ-κόγκ. Ἡ κατοχὴ αὕτη, μετὰ τινων μεταρρυθμίσεων, διαρκεῖ εἰτέτι, καὶ δικαίως, μ' ὅσα ἂν λέγῃσι κατ' αὐτάς.

Ὁ ἐμπορικὸς βίος συγκεντροῦται ἐν τῇ κάτω πόλει. Ἐκεῖ εὐρηνται αἱ μεγάλαι τράπεζαι, τὰ γραφεῖα τῶν κυριωτέρων οἰκῶν, τὰ τῶν τριῶν ἀτμοπλοικῶν ἐταιρειῶν, αἱ ἀποθήκαι καὶ τὰ ἐργαστήρια, τὰ καλῶς ἐφοδιασμένα, καὶ πολλὰ καπνελεῖα.

Ἀπαντα τὰ καταστήματα ταῦτα μαρτυροῦσι περὶ τῶν ἀγώνων, τῶν κατὰ μέγα μέρος στεφθέντων ὑπὸ ἐπιτυχίας, οὓς κατέβαλον ὅπως μετασχηματίσωσι τὸ ἀρτισύστατον ἐμπορικὸν γραφεῖον εἰς μέγα ἐμπόριον τῆς ἀπωτάτης Ἀνατολῆς. Ἐντούτοις πρόδηλα εἶναι τὰ συμπτώματα τῆς καχεξίας καὶ δυσχερέστατον εἶναι ν' ἀνακαλύψῃ τις τὰ αἷτια αὐτῆς. Γνωστὸν τυγχάνει ὅτι ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν Κίνᾳ, πολὺ ἀπέχουσιν ἤδη τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος, τῶν αἰφνιδίων καὶ μυθωδῶν κερδῶν. Ἡ συρροὴ τῶν Εὐρωπαίων καὶ Ἀμερικανῶν ἐμπάρων, ἡ σύστασις νέων καταστημάτων, καὶ μάλιστα ὁ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπαισθητὸς συναγωνισμὸς τῶν Κινέζων, ἐξηγοῦσι τὸ πρᾶγμα ἐν τινι μέτρῳ. Καταλεκτέας πρὸς τούτοις καὶ τὰς διακυμάνσεις τὰς συμφυεῖς ταῖς κινήσεις τοῦ ἐμπορίου καὶ τὴν ἐπενέργειαν τῶν τελευταίων ἐν Εὐρώπῃ συμβάντων. Ἐν τούτοις τὸ κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον αὐξάνει ἀδιαλείπτως, πλὴν ἀπὸ διετίχας αἱ πράξεις τῶν Ἀγγλῶν εἶναι μᾶλλον περιωρισμέναι. Πολλὰ ἀκούω παράπονα, καὶ ταῦτα εἶναι εὐνόητα. Δὲν ἤλθον νὰ ἐξορισθῶσιν εἰς τοὺς ἀντίποδας καὶ νὰ διακινδυνεύσωσι τὴν ζωὴν των ὅπως ἐργασθῶσι πολὺ καὶ κερδήσωσιν

(α) Μέρος τῆς γραμμῆς ταύτης ἐτέθη εἰς κυκλοφορίαν ἀπὸ τῆς 12 Ἰουνίου 1872, ἐγκαινισθὲν μετὰ μεγάλης πομπῆς.

ὀλίγον· διότι καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ ἔμενον εἰς τὴν πατρίδα των. Εἴλκυσε δ' αὐτοὺς ἡ λαμπρὰ ἐλπίς μεγάλης περιουσίας, ταχέως ἀποκτωμένης. Αἱ ἐλπίδες αὗται ὤχοντο, διὸ εἰσὶ δυσηρεστημένοι.

Φυσικῶς τῷ λόγῳ, οὐδεμίαν ἀναδέχομαι νὰ ἐκφέρω κρίσιν ἐπὶ ζητήματος, εἰς ὃ δὲν ἐνέκυψα· φοβεῖμαι ὅμως ὅτι οἱ ὑπολογισμοὶ καὶ αἱ ἐλπίδες ξένων τινῶν ἐμπορίων δὲν βασιζονται ἐπὶ ὑποθέσεων, αἱ δὲ δικαιολογεῖ γνῶσις ἀκριβεστέρα τῶν πόρων τῆς χώρας. Ὁ Ἰαπωνικὸς λαὸς εὐχαριστεῖται ἐκ τῆς νῦν καταστάσεως, ἢ μᾶλλον ἐκ τῆς καταστάσεως εἰς ἣν εὐρίσκετο κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους. Ἡ τῶν ἀναγκαίων ἐνδεια εἶναι σχεδὸν ἄγνωστος, ἀλλ' ἐπίσης καὶ ἡ πολυτέλεια. Ἡ ἀπλότης τῶν ἡθῶν, ἄκρα ὀλιγάρκεια, ἑλλειψίς ἀναγκῶν, αἱ ὁ Εὐρωπαῖος θὰ εἰδύνατο καὶ θὰ ἐπεθύμει νὰ θεραπεύσῃ, εἰσὶ, νομίζω, τόσα προσκόμματα πρὸς μεγάλην ἀνταλλαγὴν τῶν προϊόντων τῆς βιομηχανίας τῆς Εὐρώπης πρὸς τὰ προϊόντα τῆς Ἰαπωνίας. Τὸ τέϊον τῆς χώρας ταύτης δὲν ἀρέσκει ἡμῖν, ἀφοῦ δὲ οἱ καλλίτεροι κουκουλόσποροι ἐξάγονται εἰς Ἀμερικανίαν, τὰ Ἰαπωνικὰ μεταξωτὰ ἀπώλεσαν τὴν ἀξίαν των. Ἀπολείπονται τὰ μεταλλαῖα ἅτινα κρύπτουσιν ἴσως θησαυροὺς· ἀλλ' ἐν τῇ νῦν τῶν πραγμάτων καταστάσει οὔτε ὁ λαὸς, οὔτε ἡ χώρα εἰσὶ πλούσιοι. Ἐκτὸς τῶν ἀγγλικῶν βαμβάκερων ὑφασμάτων, οὐδενὸς ἄλλου εὐρωπαϊκοῦ πράγματος ἀνάγκην ἔχουσιν οἱ κάτοικοι, ἀλλὰ καὶ ἂν εἶχον, στεροῦνται χρημάτων ὥπως πληρώσωσιν. Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ταῦτα δυνατόν νὰ μεταβληθῶσιν, ὅχι ὅμως καὶ εἰς μίαν ἡμέραν. Οἱ νῦν ὑπουργοὶ τείνουσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ βαίνουσι γιγαντιαίους βήμασιν. Ἀλλὰ τὸ ἔθνος, καὶ ἂν τυχὸν ἤθελε ν' ἀκολουθήσῃ αὐτοὺς, ὅπερ δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον, δύναται τοῦτο; Τοῦλάχιστον εἶναι ἀμφίβολον. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἐμποροὶ τὸ ἐλπίζουν, διότι τοῦτο καὶ ἐπιθυμοῦσιν· ἐπικροτοῦσι δὲ εἰς τὰς μεταρρυθμίσεις, διότι ἐλπίζουν νὰ ἐπωφεληθῶσιν· ἀλλ' ἄνδρες ἄνευ προκαταλήψεως, ἐντριβεῖς λίαν

περὶ τὰ τοιαῦτα, φοβεῦνται, ἀπ' ἐναντίας, μὴ οἱ αὐτοσχέδιοι οὔτοι καὶ πολυδάπανοι νεωτερισμοὶ ἀποδειχθῶσι διὰ τὴν χώραν πηγὴ ἀπορίας καὶ μὴ τὸ ξένον ἐμπόριον, καὶ τοι πολλοῦ λόγου ἄξιον, περιέλθῃ εἰς τὸ ἔσχατον ὄριον ἐν ᾧ, ἐν δεδομέναις περιστάσεσιν, εἶναι δυνατόν νὰ φθάσῃ.

Τὰ διὰ τὸ ἔτος 1870 ἐπίσημα ἔγγραφα ἀποδεικνύουσιν ὅτι τὸ προλαβὸν ἔτος τὸ ξένον ἐμπόριον πρὸς τὴν Ἰαπωνίαν ηὔξησε σημαντικῶς. Ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τοὺς πέντε λιμένας, ἐνθα ἐμπορεύονται δυνάμει τῶν συνθηκῶν, εἶναι ἀξίας ἐπέκεινα τῶν τριάκοντα καὶ ἐνὸς ἑκατομμυρίων δόλλαρ (139,500,000 φράγκων), ἡ δὲ ἐξαγωγὴ ὑπὲρ τὰ 15 ἑκατομμύρια δόλλαρ — ἐν συνόλῳ 46,263,000 δόλλαρ. Ἡ ἀξία τῶν βαμβάκερων ὑφασμάτων, σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἀγγλικῶν, ἔφθασεν εἰς τὸ μέγα ποσὸν τῶν 7 ἑκατομμυρίων δόλλαρ. Μάλλινα ὑφάσματα εἰσήχθησαν ἀξίας 2 ἑκατομμυρίων δόλλαρ· ἀλλὰ τὸ σύνολον τῆς εἰσαγωγῆς τῶν εὐρωπαϊκῶν καὶ ἀμερικανικῶν ἐμπορευμάτων (ἐκτὸς τῶν ὑφασμάτων) ὀλίγον ὑπερβαίνει τὰ 13 ἑκατομμύρια, ἐνῶ, ἐνεκεν τῆς κακῆς εἰσοδίας κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη, εἰσήγαγον ἐν Κίνᾳ τρόφιμα, ὄρυζαν, βάμβακα, ζάχαριν, σίτον καὶ ἐλαιον ἀξίας 18 ἑκατομμυρίων δόλλαρ. Ἡ Ἰαπωνία ἠγόρασεν ὄρυζαν ἀξίας 12 ἑκατομμυρίων δόλλαρ. Ἐκ τούτου προέρχεται ἡ ἐλάττωσις τῆς ζητήσεως εὐρωπαϊκῶν ἐμπορευμάτων.

Ἡ ἐξαγωγὴ εἶναι ἥττον εὐάρεστος. Τὸ κυριώτερον προϊόν, ἡ μέταξα, μικρὰν ὑπέστη αὐξήσιν, ἀνεληθούσης τῆς ἐξαγωγῆς ἀπὸ 4,865,000 εἰς 5,200,000 δόλλαρ. Ὁ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Γερμανίας πόλεμος καὶ ἡ φθορὰ τῆς Ἰαπωνικῆς μετάξης ἐξηγοῦσι τὸ στάσιμον τοῦ κλάδου τούτου τοῦ ἐμπορίου. Ἡ ἐξαγωγὴ τοῦ τεύρου, ἐνεργουμένη ἀποκλειστικῶς ὑπὸ ἀμερικανικῶν καταστημάτων καὶ πρὸς χρῆσιν τῆς Ἀμερικῆς, ἀνέβη, ἀπ' ἐναντίας, ἀπὸ 2 ἑκατομμύρια εἰς 3,848,000 δόλλαρ, ἥτοι σχεδὸν ἐδιπλασιάσθη.

Ἐκ τῆς παραβολῆς τῆς εἰσαγωγῆς πρὸς τὴν ἐξαγωγήν συνάγεται ὅτι ἡ Ἰαπωνία ὁφείλει νὰ πληρώσῃ 16 ἑκατομμύρια δόλλαρ' γνωστὸν δὲ ὅτι ἀφ' οὗ εἰσῆχθη ἡ νέα χρονολογία, ἐξέλιπον τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα καὶ μόνον χαρτονόμισμα βλέπει τις.

Ἡ ἀνάλυσις τῶν ἐπιστῆμων πινάκων παριστᾷ ἀξιοσημείωτον ἐλάττωσιν τοῦ ἀγγλικοῦ ἐμπορίου καὶ μικρὰν αὐξήσιν τοῦ πρὸς τὴν Γαλλίαν. Ἐνῶ ἡ ξένη (μὴ ἀγγλική) ναυτιλία κῦξῃτεν, ἡ ἀγγλικὴ ἠλαττώθη κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος. Ἡ ἐλάττωσις παρατηρεῖται κυρίως εἰς τὴν ἀκτοπλοῖαν, ἐνεργουμένην ἤδη σχεδὸν ἀποκλειστικῶς δι' ἀμερικανικῶν ἀτμοπλοῶν.

Μέγα ἐμπόριον ἐνεργοῦσιν οἱ Κινέζοι, οἵτινες ἤρχισαν ἤδη νὰ γίνωνται κύριοι καὶ τοῦ *Λεϊανικοῦ* λεγομένου ἐμπορίου. Ἐπ' ἐσχάτων τὸ *Κόστα Ρίκα*, ἐν τῶν ἀτμοπλοῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ, μετέφερεν ἐκ Σαγχάης εἰς Γιοκοχάμαν 4800 τόννους εὐρωπαϊκῶν καὶ κινεζικῶν ἐμπορευμάτων, ὧν μόνον 200 τόννοι ἐστέλλοντο εἰς Εὐρωπαίους καὶ Ἀμερικανούς ἐμπόρους τῆς Γιοκοχάμας, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς Κινέζους ἐμπόρους ἐγκατεστημένους ἐν τῷ λιμένι τούτῳ καὶ εἰς Ναγκασάκην. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι πολλὰ γερμανικὰ καταστήματα, ἐργαζόμενα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ ἀγγλικὰ κεφάλαια.

Ὡς πρὸς τὴν ναυτιλίαν, ἰδοὺ αἱ κατὰ τάξιν ἐργαζόμεναι σημαῖαι· ἀγγλική, ἀμερικανική, γερμανική, γαλλικὴ καὶ ὀλλανδική. Οἱ Γερμανοὶ μεταφέρουσι κατὰ προτίμησιν ἐμπορεύματα ἀγγλικὰ καὶ ἐλβετικά, ὀλίγα δὲ προϊόντα τῆς βιομηχανίας τῆς πατρίδος τῶν· κυρίως δὲ ἐνεργοῦσι τὴν ἀκτοπλοῖαν μεταξὺ Γιοκοχάμας, Χιόγκου, Ναγκασάκης καὶ Σαγχάης. Ἀλλ' ἡ σημαία τῶν φαίνεται εἰς ὅλους τοὺς λιμένας, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀπωτέρους καὶ ἥττον ἐπισκεπτομένους τῆς Κίνας καὶ τῆς Ἰαπωνίας. Κατὰ τὴν ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν ἡ δραστηριότης τῶν Γερμανῶν γίνεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπαισθητὴ· οὗτοι δὲ, μετὰ τῶν Κινέζων, εἰσὶν οἱ φοβερώτεροι ἀνταγω-

νισταὶ τῆς ἀγγλικῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ ἀγγλικοῦ ἐμπορίου. Τὰ γαλλικὰ πλοῖα, ὀλιγαριθμότερα ὄντα τῶν γερμανικῶν, ἔρχονται ἅπαντα σχεδὸν ἐκ Γαλλίας καὶ ἐκεῖ πάλιν ἐπιστρέφουσι· μεταφέρουσι δὲ κυρίως γαλλικὰ προϊόντα. Εἰς ὅλας τὰς συναλλαγὰς αἱ ἀγοραὶ τοῦ Λονδίνου καὶ τοῦ Λίβερπουλ ἀποτελοῦσι νόμον· αὐταὶ κυρίως κανονίζουσι τὸ ἐμπόριον τῶν μεταξωτῶν. Μέγα μέρος τῶν ἰαπωνικῶν μεταξωτῶν τῶν προωρισμένων διὰ τὰ γαλλικὰ μεταξοκλωστήρια ἐπιβιβάζονται διὰ Μασσαλίαν ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοῶν τῶν Θαλασσίων Διαπορθμεύσεων (γαλλικῶν), διέρχοντι τὴν Γαλλίαν καὶ μεταβαίνουν εἰς Λονδίνον καὶ Λίβερπουλ, ὅπου ἀγοράζουσιν αὐτὰς οἱ βιομήχανοι τοῦ Λυὸν. Οἱ Ἀμερικανοὶ εἰσάγουσιν ἐξ Ὀρεγῶνος καὶ Καλιφορνίας ξυλείαν καὶ ἄλευρον· λαμβάνουσι δὲ εἰς ἀνταλλαγὴν κυρίως τέτον, οὗ μεγάλη κατανάλωσις γίνεται εἰς τὰς πολιτείας τοῦ Εἰρηνικοῦ.

Ἡ ἐμπορικὴ συνοικία ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς φυσιογνωμίας τῆς μικρῆς δροιάζει πρὸς τὰ μεγάλα βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ κέντρα τῆς Εὐρώπης ἢ τῆς Ἀμερικῆς. Δὲν ὑπάρχουσι καπνοδόχοι· ἐξερεύγουσαι καπνὸν, οὔτε ἄμαξαι καὶ λεωφορεῖα τρέχουσιν, οὔτε οἱ ἄνθρωποι συνωθοῦνται. Οἰκίαι καὶ διαβάται ἔχουσιν ἥθος σεβαστὸν, ἥτυχον καὶ ὀπωσοῦν ἀγροτικόν. Αἱ κατοικίαι, ἀνάλογοι οὗται πρὸς τὸ κλίμα, διετήρησαν βρετανικὸν τύπον. Αἱ κορυφαὶ τῶν δένδρων, ὡς βλέπουσιν ἄνω τῶν στεγῶν, εἰσὶ τὸ κυριώτερον κόσμημα τῶν ὁδῶν, αἵτινες ζωογονοῦνται τὴν πρωτὴν καὶ μίαν ἢ δύο ὥρας πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ὅταν μεταβαίνωσιν εἰς τὰ γρηρεῖα ἢ ἐπιστρέφωσιν ἐκεῖθεν. Εὐάρεστος κίνησις ἐπικρατεῖ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἡμέρας· κατὰ τὴν ὥραν δ' ἐκείνην τὰ γραφεῖα καὶ τὰ ἐργαστήρια κλείουσι, διότι ἅπαντες ἀπέρχοντι εἰς τὸ ἄριστον. Ὅπως εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Κίναν, τὸ *liffin* εἶναι τὸ κυριώτερον σιτίον. Μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως καὶ ἀναχωρήσεως τῶν ἀτμοπλοῶν εἶναι πολυ-

άσχοιοι. Συνήθως ἡ ἐργασία λήγει τὴν τετάρτην ὥραν, μεθ' ἣν σκέπτονται πῶς νὰ διασκεδάσωσιν. Οἱ νέοι παραιτοῦσι τὸ κονδύλιον καὶ οἱ μὲν ἱππεύουσιν, οἱ δὲ λεμβοδρομοῦσι. Κατὰ τὸν ἐπικρατοῦντα συρμόν, οἱ εὐγενεῖς (*gentlemen*) ὀφείλουσι νὰ φέρωσι μόνοι διὰ τῆς ὁδοῦ τὸ μονόξυλόν των, μακρὸν καὶ λεπτὸν, καὶ ῥίπτουσιν εἰς τὴν θάλασσαν· μεθ' οὗ, ἐξησκημένοι ὡς ἀληθεῖς Ἀγγλοὶ εἰς τοὺς ἀθλητικὰς ἀγῶνας, δράττουσι τὰς κώπας καὶ φεύγουσιν ὡς βέλος. Κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν βλέπει τις ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ συνοικίᾳ ἐλαφρὰς ἀμάξας κατεσκευασμένας εἰς Χόγκ-κὼγκ καὶ συρομένας ὑπὸ μικρῶν ἱππων τῆς Αὐστραλίας καὶ τῶν Φιλιππινῶν· αἱ ἀμάξαι φέρουσι νεαρά ζεύγη — διότι ἐνταῦθα τὰ πάντα εἰσὶ νέα — διευθυνόμενα πρὸς τὰ *bluffs*. Ἀπέρχονται ταῦτα, διέρχονται πλησίον τοῦ ἱπποδρομίου, ὅπερ εἰς οὐδὲν λείπει ἀγγλικὸν πόλισμα, τέλος τρέπονται τὴν νέαν ὁδὸν ἣτις, διὰ αὐτῶν δένδρων γηλόφων, μεταξὺ ὀρυζόνων καὶ δασῶν Ἰνδοκαλάμων, ἄγει εἰς τὸν ὅρμον τοῦ Μισισσιπή. Πανταχοῦ βλέπει τις ἱππεῖς, ἀναβαίνοντας μικροὺς ἐγγχωρίους ἱππους, ἢ μεγάλους ἀγγλικούς, τοὺς τελευταίους δηλ. ἀπομάχους τοῦ πολέμου τῆς Κίνας, καὶ Ἀγγλοὺς ἀξιωματικούς, Γάλλους ναύτας, εὐγενεῖς λευκοενδεδυμένους καὶ φέροντας Ἰνδικὸν κράνος. Τὸ εὐχάριστον δὲ εἰς ταῦτα καὶ ἐν τοιαύτῃ τοῦ ἔτους ὥρᾳ εἶναι ἡ χαρίεσσα τῆς χώρας φύσις, ἡ ἰδιάζουσα ὡραιότης τοῦ δύοντος ἡλίου, τὸ κυανοῦν τῆς θαλάσσης, ἡ παρουσία τῶν πλοίων καὶ τῶν τζογκῶν, ἐκείνων μὲν κινουμένων ὑπὸ ἐλαφρῶν κυμάτων, τούτων δὲ πλεουσῶν ἐπὶ τοῦ ὕδατος ὡς φάσματα.

Οἱ πλεῖστοι τῶν παρεπιδημούντων εἰσὶν Ἀγγλοὶ, μεθ' οὗς ἔπονται οἱ Ἀμερικανοί, οἱ Γερμανοί, οἱ Γάλλοι. Ἡ Ἰταλία ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ κουκουλοσποράδων, αἵτινες ἔρχονται τὸ θέρος καὶ ἀπέρχονται τὸν Νοέμβριον. Ὀλιγάριθμοι εἰσὶν αἱ γυναῖκες. Τὸν τελευταῖον χειμῶνα ὁ σὶρ Χάρρυ καὶ ἡ λαίδη Πάρκς ἐδυνήθησαν νὰ συναγάγωσι τριάκοντα εἰς χορὸν δοθέντα εἰς τὰ *bluffs*.

περὶ τοῦ συμβάντος δὲ τούτου καὶ νῦν ἔτι ὁμιλοῦσιν. Ἑορτὴ ἐν τῷ ἀγγλικῷ συλλόγῳ (*club*), δοθεῖσα εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ ἀγγλικοῦ συντάγματος ὅπερ ἀνεχάρει, μ' ἐπέτρεψε νὰ θαυμάσω τὴν κομψότητα, τὸ ὠραῖον καὶ τὴν καλλονὴν τῶν ἱματισμῶν γυναικῶν ἀρκούντως ἡρωικῶν ὅπως χορεύωσιν εἰς θερμοκρασίαν τριάκοντα βαθμῶν Ῥεωμέρου.

Οἱ ἐγγχωριοὶ οὗτοι ἀπαντᾷ τις εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν συνοικίαν εἰσὶν ὑπηρετὰι ἢ ὑπάλληλοι γραφείων. Τὴν θέσιν φροντιστοῦ, τὴν τόσον σπουδαίαν ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς οἰκίαις καὶ ἐν ταῖς τραπέζαις, κατέχουσι Κινέζοι. Ἐν γένει δὲ ἡ σημασία τούτων αὐξάνει ἐνταῦθα ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Ὡς ὑπηρετὰι προτιμῶνται τῶν ἐγγχωρίων. Οἱ Ἰάπωνες, μ' εἶπεν ἀνὴρ ἐπὶ πολλὰ ἔτη βιώσας ἐνταῦθα, παρεδέχθησαν τὸν πολιτισμόν, τὴν θρησκείαν καὶ αὐτὴν τὴν γραφὴν τῶν Κινέζων· σήμερον ὁμῶς μιμοῦνται τὴν Εὐρώπην. Ἐχουσιν ἀνάγκην νὰ μιμῶνται, νὰ παραδέχωνται τὰ τῶν ἄλλων· διότι τοῦτο ἔγκειται ἐν τῇ φύσει των. Οἱ πρῶτοι παρατηροῦσιν ἀκριβῶς τὰς ἑξεις τοῦ κυρίου καὶ συμμορφοῦνται μετ' ἄκρας εὐκολίας· πλὴν ἂν πράξωσι τι ἐξ ἰδίας βουλῆς, ἀποτυγχάνουσι, διότι δὲν ἔχουσι νοῦν. Οἱ Κινέζοι μένουσι πάντοτε οἱ αὐτοὶ παρατηροῦσι μὲν καὶ μιμοῦνται ὀλιγώτερον, ἀλλ' ἐνεργοῦσι καλλίτερον, ἰδίως ὅταν ἀφήσωσιν αὐτοὺς νὰ πράττωσι κατὰ τὴν ἰδίαν κρίσιν. Οἱ Ἰάπωνες, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἀπελευθερώσῃ τις αὐτοὺς τῆς ἐθιμοταξίας τῆς πατρίδος των, εἰσὶ πρᾶοι, εὐθυμοὶ καὶ ἐξοικειοῦνται πρὸς τοὺς κυρίους των. Ἐὰν οὗτος δείρῃ αὐτοὺς, πάλιν εἰσὶν ἀφωσιωμένοι· ἄλλως δὲ τὸ Ἰνδοκάλαμον δὲν ἀτιμάζει — πατὴρ δέρει τὰ τέκνα του. Ἐὰν περιποιῶνται αὐτοὺς, ὡς τοὺς Εὐρωπαίους ὑπηρετὰς, καθίστανται οἰκεῖοι, βάνασοι, ἀνυπόφοροι. Ὁ Κινέζος οὐδέποτε ἀγαπᾷ τὸν Εὐρωπαῖον κύριον ὃν δουλεύει. Εἶναι ὑπερήφανος, ἐκδικητικὸς καὶ λίαν εὐαίσθητος, ἀλλ' εὐσταθής. Εἰς τὴν ἐλαχίστην παρατήρησιν ἣν τῷ ἀπευθύνεις, σ' ἐγκαταλείπει, εἴτε προφασίζο-

μενος ἀσθενείαν τῆς μητρὸς του, εἴτε λέγων σοι εὐσεβάστως καὶ μετὰ μειδιάματος ἰδιάζοντος τῇ φυλῇ του ὅτι πρόκειται περὶ δυσσεβέστων πραγμάτων, ὅτι ὁ χαρακτήρ σου καὶ αὐτοῦ δὲν συμβιβάζεται. Ἄμα σ' εἶπη ταῦτα, οὐδὲν τὸν ἀναχαιτίζει, ἀλλὰ φεύγει.

Εἰς τινὰ τῶν μεγάλων ὁδῶν, ὅπισθεν τοίχου οὐ ὑπέρκειται σταυρὸς, βλέπει τις εἰς τὸ βάθος μικρᾶς αὐλῆς ὡραίαν ἐκκλησίαν, μικρῶν διαστάσεων, καὶ πρὸ τοῦ πυλῶνος τὸ ἄγαλμα τῆς Παναγίας. Παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ ὑπάρχει χαμηλὴ οἰκία, ἐν ἣ διαμένοντιν ὁ ἀποστολικὸς ἐξαρχὸς Πετιζάν καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ἱερεῖς, ἀνήκοντες εἰς τὰς ἐν Παρισίοις ξένας ἀποστολάς. Οἱ νόμοι τῆς χώρας, ἡ ζηλότυπος ἐπαγρύπνησις τῶν ἱαπωνικῶν ἀρχῶν, τὸ πρὸς τὸν χριστιανισμὸν μῖσος, ὅπερ ἐπέζησε τῶν τελεσθεισῶν ἢ μελετηθεισῶν ὑπὸ τῶν νεωτεριστῶν μεταρρυθμίσεων, αἱ φρόνιμοι τῶν ξένων ἀπεσταλμένων συμβουλαί, ἔθηκαν ἐμπόδια ἄχρι τοῦδε ἀνυπερέβλητα εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς λειτουργίας των. Οἱ ἱερεῖς οὗτοι εἰσὶ ποιμένες ἀνευ ποιμνίου, ἐκτὸς καθολικῶν τινῶν παρεπιδήμων, εὐθυμουμένων ὅτι εἶναι χριστιανοί, καὶ τῶν μὴ λησμονούντων τοῦτο στρατιωτῶν καὶ ναυτῶν Γάλλων ἢ Ἰρλανδῶν. Χιλιάδες ἐγγχωρίων χριστιανῶν, δεινῶς καταδιωκομένων ἤδη, μάτην ζητοῦσι τὰς παρηγορίας, ἃς ἀρνοῦνται τοῖς ἱερεῦσι νὰ χορηγήσωσι. Δέονται λοιπὸν, προσδοκῶσι, τελειοποιῶνται εἰς τὴν γλῶσσαν, τὰ ἔθνη καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς χώρας, ἐλπίζοντες, ὅπερ δὲν εἶναι ἴσως χεῖμαιρα, ὅτι ἐπέστη ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἡ Ἰαπωνία, ἡ ἀνοιχθεῖσα εἰς τὸ ξένον ἐμπόριον, ἀνοιγέσεται καὶ εἰς τὴν διάδοσιν τῆς πίστεως.

Ἐν περιλήψει, ἡ Γιοκοχάμα εἶναι ἀξιόλογος ἀγορά. Ἐργάζονται μὲν, ὅχι ὁμῶς καὶ πολὺ. Ὑπάρχει μὲν δραστηριότης, ὅχι ὁμῶς ἡ ὑπερβολικὴ ἐκείνη καὶ πυρετώδης, ἡ χαρακτηρίζουσα τὰ μεγάλα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ κέντρα τῆς Ἀμερικῆς. Ἀρκετὸς μένει χρόνος πρὸς ἀνάπαυσιν, πρὸς ἀναψυχὴν καὶ πρὸς ἀναπόλησιν τῆς φασάσης σέ. Ὁ νεωστὶ ἀφίχθεις εἰς Ἰοκοχάμαν μετὰ

24 ὥρας βλέπει ὅτι ὅλοι πάσχουσι νοσταλγίαν. Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὅλοι ἐργάζονται καὶ διασκεδάζουσιν, ἕκαστος ὅπως βούλεται, καὶ ὑπεράνω τῆς ὑπάρξεως τοῦ εὐγενοῦς ὑπάρχει ἡ τοῦ παρελυμένου ἐξώλου (rowdy), διότι τὸ στοιχεῖον τοῦτο, ὅπερ ἐνταῦθα καλλίτερον συνέχεται ἢ εἰς *Far West*, δὲν λείπει ὅλως διόλου (καὶ ἀπόδειξις τὰ καπηλεῖα καὶ τὰ σφαιριστήρια ἅτινα εἰσὶ διαρκῶς πλήρη τῶν ταραχοποιῶν τούτων τυχοδιωκτῶν), ἀλλ' οἱ πάντες στενάζουσιν ἕνα ἀκούσῃ τ' ὄνομα τῆς πατρίδος. Ἀνάφερε αὐτοῖς περὶ τῆς γηραιᾶς Ἀγγλίας καὶ θὰ ἴδῃς ὅτι νέφος θὰ διέλθῃ διὰ τῆς φυσιογνωμίας των. Οὕτως ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος. Παντοῦ καὶ πάντοτε τείνει εἰς τὸ νὰ διίδῃ τὴν εὐτυχίαν ἐν τῷ μέλλοντι ἢ νὰ δράξῃ αὐτὴν ἀμέσως. Ἡ ὑπαρξίς ἐν ταῖς μεμακρυσμέναις ταύταις χώραις ἀναπτύσσει τὴν διάθεσιν ταύτην. Ζῶν τις μεταξὺ τῆς λύπης τῶν ὅσα κατέλιπε καὶ τῆς ἐλπίδος τῶν ὅσα θὰ εὔρῃ, διέρχεται τὸν χρόνον ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ καὶ τῇ ἀνησυχίᾳ. Οἱ πράγματι γινόμενοι πλούσιοι, ἀσμένως καταλείπουσι τὴν τῆς ἐξορίας χώραν, ἐν ἣ διήλθον τὰ καλλίτερα ἔτη τοῦ βίου, καὶ ἐπιστρέφουσιν εὐτυχεῖς εἰς τὴν πατρίδα των. Ἀμ' ἀφίχθόντες ὑπὸ τὸν ψυχρὸν καὶ νεφελώδη οὐρανὸν τῆς πατρίδος των, λυποῦνται διότι κατέλιπον τὸν ἥλιον τῆς Ἰαπωνίας, τὰς ὡραίαις κέδρους αἵτινες ἐσκίαζον τὴν οἰκίαν των, τοὺς πολλοὺς ὑπηρέτας, τὴν ἐργασίαν, τὴν ζωὴν, ὅλην τὴν ὑπαρξίν των. Εἰς Ἰοκοχάμαν ἦσαν κάτι τι, ἡξίζον τοῦλάχιστον ἐν *chi-fu-chi*, ἐνῶ ἐν Ἀγγλίᾳ διανοοῦνται ὅτι δὲν εἶναι τίποτε, *nobody*. Εἰς Ἰαπωνίαν ἔπασχον ἀπὸ νοσταλγίαν· εἰς Ἀγγλίαν πάσχουσιν ἀπὸ ἱαπωνοαλγίαν. Ἐάν ἦσαν νέοι, προθύμως θ' ἀπέρχοντο εἰς τοὺς Ἀντίποδας πρὸς ἀναζήτησιν τύχης. (α)

(α) Κατὰ τὸν σὶρ Χάρρυ Πάρκερ (ἐκθεσις τῆς 17[29] Ἀπριλίου 1871) ἐν Ἰαπωνίᾳ ὑπῆρχον οἱ ἑξῆς ξένοι· 782 Ἀγγλοὶ, 229 Ἀμερικανοί, 164 Γερμανοί, 158 Γάλλοι, 87 Ὀλλανδοὶ καὶ 166 ἄλλοι Εὐρωπαῖοι ἐν ὅλοις ξένοι 1586.

B'.

ΓΙΟΣΙΔΑ.

(Ἀπὸ 3—14 Αὐγούστου).

Ἡ Ἰαπωνία, ἐκτὸς τῶν ἐλευθέρων λιμένων, καὶ αἱ πόλεις Ἰέδο καὶ Ὀζάκα, αἱ ἐξακολουθοῦσαι νὰ ᾗται κλεισταὶ εἰς τοὺς ξένους. — Τρόπος τοῦ ὁδοιπορεῖν εἰς τὸ ἐσωτερικόν. — Συγκινητικὴ διάβασις τοῦ ποταμοῦ Ὀθαβάρα. — Τὰ λουτρὰ τῆς Μιγλιανοσίτας. — Οἱ προσκυνηταὶ τοῦ Φουτζιγλάμα. — Ἐν τῷ ναῷ τῆς Γιοσίδας. — Ἡ πάροδος τῆς Τορισάβας. — Χατζόιζη. — Ἐπιστροφὴ εἰς Γιοκοχάμα.

Αἱ συνθήκαι δὲν ἤνοιξαν τὴν Ἰαπωνίαν, μόνον ἐξησφάλισαν τοῖς Εὐρωπαίοις τὴν ἐλευθερίαν τοῦ νὰ διαμένωσι καὶ ἐμπορεύωνται εἰς τοὺς πέντε λιμένας τοὺς λεγομένους τῶν συνθηκῶν, ἥτοι τὴν Ἰοκοχάμαν, τὸ Χιόγκον (Κόμπε), τὴν Ναγκασάκην, τὴν Νιϊγκάταν, τὴν Χακοδάτην, καὶ εἰς τὰς μεγάλας πόλεις Ἰέδον καὶ Ὀσάκαν. Τὰ λοιπὰ μέρη, ἥτοι ἅπασα ἡ χώρα, ἐκτὸς τῶν εἰρημένων, διατελοῦσιν ἐρμητικῶς κεκλεισμένα. Εἰς ἕκαστον λιμένα τῶν συνθηκῶν ὑπάρχουσι τετραγωνικά τινα μίλλια εἰς ᾗ δύνανται νὰ εἰσέρχωνται οἱ ξένοι, πάσσαλοι δὲ φέροντες ἀγγλιστὶ καὶ ἰαπωνιστὶ τὰς λέξεις Ὅριον τῶν συνθηκῶν σημειοῦσι τὰ ὅρια. Πέραν τούτων ἄρχεται ἡ Ἀπηγορευμένη χώρα. Μόνον οἱ πρεσβευταὶ καὶ οἱ γενικαὶ πρόξενοι ἔχουσι τὴν ἄδειαν, δυνάμει τῶν συνθηκῶν, νὰ περιηγῶνται εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Αὐστηρῶς τηρεῖται τὸ μέτρον δι' οὗ ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ξένους νὰ εἰσδύωσι περαιτέρω ἐντούτοις, αἰτήσῃ τῶν ἀπεσταλμένων, παραχωροῦσι τὴν ἄδειαν νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰς θέρμας τῆς Μιγλιανοσίτας καὶ τοῦ Ἀταμῆ καὶ ν' ἀνέλθωσι τὸ Φουτζιγλάμα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲ ἄνδρες ἐνοπλοὶ, οὗς οἱ Εὐρωπαῖοι, κατὰ λάθος, ὡς μοὶ λέγουσι, καλοῦσι *yacumíns* (ἡ προσωμῖα εἶναι οἰκεία τοῖς ἀνωτέρου βαθμοῦ ἀξιωματικοῖς), συνοδεύουσι τὸν περιηγητὴν,

ἐντολὴν ἔχοντες νὰ ἐπαγρυπνῶσι καὶ ἐπιτηρῶσιν αὐτόν. Τὰ μέρη τὰ μᾶλλον μεμακρυσμένα τῆς Ἰοκοχάμας, δι' ᾗ δίδονται αἱ ἄδειαι αὗται ὡς ἰδιαιτέρᾳ εὐνοίᾳ, εἶναι τὸ Σουμπασίρη, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Φουτζιγλάμα, πρὸς τὰ βορειοανατολικά, εἰς ἀπόστασιν σχεδὸν πεντήκοντα μιλλίων, καὶ τὸ Ἀταμῆ, ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης, πρὸς τὰ νοτιοδυτικά, εἰς ἀπόστασιν ἐξήκοντα μιλλίων ἀπὸ τῆς Ἰοκοχάμας. Ὅταν προβῶσιν εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῆς συνθήκης (τῷ 1873), ὁ διὰ τοὺς ξένους ἀποκλεισμός τῆς Ἰαπωνίας θ' ἀποτελέσῃ πιθανῶς ἐν τῶν ἀξιολογωτέρων ζητημάτων τῶν διαπραγματεύσεων. Ἀχρι τοῦδε οὐδεμία τῶν ξένων πρεσβειῶν ἐθίξεν αὐτὸ ἐπισήμως, ἀλλὰ οἱ βολιδοσκοπήσαντες τὰς διαθέσεις τῶν συμβούλων τοῦ μικάδου ἔλαβον τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν, ἥτοι ἐνόσω οἱ σαμουράη, οἱ στρατιωτικοὶ, εἰσὶν ἐνοπλοὶ, πρέπει ἡ χώρα νὰ μένῃ κλειστὴ πρὸς αὐτὸ τὸ συμφέρον τῶν ξένων (α). Τὸ νὰ ἐπιτρέψωσι τούτοις νὰ ὁδοιπορῶσιν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς εἰ ἐξέθετον εἰς μέγιστον κίνδυνον. Ὅταν λέγωσιν εἰς τοὺς ὑπουργούς: Λοιπὸν, ἀφοπλίσετε τοὺς σαμουράη, ἀπαντῶσιν ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαῖον,

(α) Ἡ κατάστασις αὕτη καὶ μέχρι τοῦδε ἐξακολουθεῖ. — Σ. Μ.

ἀφορών τὴν ἐσωτερικὴν πολιτικὴν, καὶ ὅτι τοῦτο δὲν δύνανται νὰ διαπραγματευθῶσι πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ξένων δυνάμεων (α). Θὰ ἐπὶ ἤρχετο στάσις ἂν ἀφωπλίζοντο οἱ δύο ξίφη φέροντες σαμουράη, πρὶν δὲ τῆς ἀφωπλίσεως ταύτης θὰ κῦζανον οἱ φόνοι ἂν ἐπετρέπετο εἰς τοὺς ξένους νὰ ὀδοιπορῶσιν εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Οἱ φόνοι οὗτοι διεπράχθησαν ἐπὶ τῆς ἀνοικτῆς χώρας· κρίνεται τί θὰ συνέβαιναν ἂν ἐπετρέπομεν τὰς ὀδοιπορίας ἐν τῷ ἐσωτερικῷ. Τὸ ἐπιχειρημα εἶναι ὀρθόν.

Εἶναι σήμερον ἐπικίνδυνον τὸ ὀδοιπορεῖν εἰς τὸ ἐσωτερικόν; Περὶ τούτου διάφοροι ὑπάρχουσι γνώμαι (β). Ἐν τῷ διπλωματικῷ κόσμῳ εἶναι αἰσιόδοξοι ὥς πρὸς τὰ πράγματα καὶ τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἰαπωνίας. Τὴν ἐξουσίαν κατέχουσιν ὑπουργοὶ μεταρρυθμισταί, λεγόμενοι φίλοι τῶν ξένων· πρέπει δὲ νὰ εὐλαβηθῇ τις αὐτοὺς, νὰ ἐνθαρρύνῃ, νὰ βοηθήσῃ ἴσως ἐν τινι μέτρῳ πρὸς πραγματίωσιν τῶν εὐμενῶν, περτωτισμένων καὶ ἐκπολιτιστικῶν προθέσεων τῶν. Ἀναμφιβόλως μακρὸς εἶναι ὁ κατάλογος τῶν δολοφονηθέντων καὶ κρεουργηθέντων ξένων καὶ φαίνεται φοβερὸς ὅταν παραβάλλῃ τις αὐτὸν πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν παρεπιδημούντων· ἀλλ' ἀπὸ πολλῶν μνηῶν τοιαῦται ἀπόπειραι δὲν ἔγειναν. Ἐὰν δύο σαμουράη, βοηθούμενοι ἐκ τρίτου, τυχαίως προτελθόντος, κατεμέλισαν τὸν ἀπελθόντα Ἰανουάριον δύο Ἀγγλοὺς διατελοῦντας ἐν ὑπηρεσίᾳ τῆς ἰαπωνικῆς κυβερνήσεως, οἱ τελευταῖοι ἐαυτοὺς μόνον ὀφείλουσι νὰ αἰτιῶνται, διότι ἀπέπεμψαν τοὺς φύλακὰς τῶν καὶ περιεφέροντο τὴν νύκτα εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πρωτεύουσας· μὲ ἐγγύριον γυναῖκα. Ἀναμφιβόλως ὁ αἶρ Ρούθερφορντ Ἀλκοκ δίκαιον ἔχει λέγων ἐν τῷ βιβλίῳ του ὅτι δὲν εἶναι καλὸν νὰ συναντήσῃ τις τοὺς δαῖμιο περιπερομένους μὲ τοὺς δύο ξίφη ἔχοντας ἃ

κολούθους τῶν καὶ ὅτι τρέχει τὸν κίνδυνον νὰ φονευθῇ· ἀλλὰ δὲν ἀπαντᾷ τις τόσον συνεχῶς ὥς ἄλλοτε δαῖμιος διὰ τὸν λόγον ὅτι ὀδοιποροῦσι δι' ἀτμοπλόων καὶ ὄχι διὰ ξηρᾶς. Οἱ σαμουράη δὲν εἶναι τόσον ἄγριοι ὅπως πρὶν καὶ ὁ πολιτισμὸς ἤρξατο νὰ ἐπενεργῇ καὶ ἐπ' αὐτῶν. — Ἀλλ' ἡ φοβερὰ ἀπόπειρα ἦν δύο θρησκομανεῖς διέπραξαν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Κιότου κατὰ τοῦ αἶρ Χάρου Πάρκας ἐν ᾧ χρόνῳ περιστοιχοῦμενος ὑπὸ τῶν διαγγελέων του καὶ Ἀγγλῶν στρατιωτῶν μετέβαινεν ἐπισήμως εἰς τὸ παλάτιον τοῦ μικάδου; — Ὡ! τοῦτο συνέβη πρὸ τριετίας, καὶ ἔκτοτε πολὺς παρήλθε χρόνος. — Τέλος, κατὰ τοὺς γραμματεῖς τῶν πρεσβειῶν, πᾶς κίνδυνος ἐξέλιπεν.

Οἱ ἐν Ἰοκοχάμα παρεπιδημούντες εἰσὶ κατὰ τοῦτο ἥτυχοι. Ἐντούτοις τινὲς αὐτῶν μοὶ ὡμολόγησαν τὴν ἐντελῆ ἄγνοιάν των περὶ τοῦ ζητήματος. Οἱ καθολικοὶ ἐξαπὸστολοι, οἱ τόσον καλῶς πληροφορημένοι εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς ἀπωτάτης Ἀνατολῆς, ἰδίως εἰς Κίναν, οὐδεμίαν ἐδυνήθησαν νὰ μοὶ χορηγήσωσιν ἀκριβῆ πληροφορίαν. Ἐπὶ ἐνὸς ὅμως ἅπαντες συμφωνοῦσιν, ὅτι δηλ. ὁ λαὸς εἶναι καλὸς, ἀξιάστας, εὐμενὴς καὶ ὅτι ὥς πρὸς τοὺς φέροντας δύο ξίφη πρέπει τις νὰ τοὺς ἀποφεύγῃ. Τὰ λοιπὰ εἰσὶν ἄγνωστα, ὥς καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματα ἐν τῇ χώρᾳ, ἣν φαίνεται ὅτι καλύπτει εἰσέτι σκότος. Τοῦτο δύνανται νὰ διαφωτίσωσιν ὀλίγον αἱ πρεσβεῖαι τῶν μεγάλων δυνάμεων· ἀλλὰ περιορισμένα ἔχουσι μέσα ὅπως λάβωσι πληροφορίας καὶ, ἐκτὸς τῆς ἀγγλικῆς, ἥτις εἶναι εἰς Ἰέδον, εἰσὶν ἐγκατεστημέναι εἰς Ἰοκοχάμαν. Ἀλλως αἱ περιστάσεις ἐπιβάλλουσιν εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τούτων μεγάλην ἐπιφύλαξιν. Ἐὰν ἐπέμενον πολὺ παρὰ τοῖς ὁμοεθνεῖσιν αὐτῶν περὶ τῶν κινδύνων εἰς οὓς ἐκτίθενται εἰσδύοντες εἰς τὸ ἐσωτερικόν, θὰ διέδιδον τὴν ἀνησυχίαν ἐν τῇ ἀποικίᾳ τῆς Ἰοκοχάμας καὶ θὰ προσέβαλλαν τὴν εὐαισθησίαν τῶν ἐγγχωρίων ἀρχῶν· ἐὰν ἐνδιέτριβον περὶ τῆς ἀσφαλείας ἣν πράγματι ἀπολαμβάνουσι σήμερον οἱ

(α) Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἰαπωνίας ἀφωπλίσθησαν οἱ σαμουράη. — Σ. Μ.

(β) Κατὰ τοὺς προσφάτους εἰδήσεις, πολλοὶ καὶ ἐν τῇ ἀσφαλείᾳ τῶν ὀδοιπορῶν ἐπὶ πλέον βελτιώσεις.

Εὐρώπαιοι εἰς τὰ μέρη τῆς συνθήκης, θὰ ἐνεθάρρυνον ἐμμέσως τὸ τυχοδιωκτικὸν πνεῦμα τὸ ἰδιάζον τῇ ἀγγλοσαξωνικῇ φυλῇ καὶ ἐν μέρει θ' ἀνελάμβανον τὴν εὐθύνην τῶν τυχόν προκυψόντων φόνων. Σιγῶσιν ἄρα ἀλλ' ὥς ἐρρέθη, ἤδη ὑπερισχύει ἡ ἐμπιστοσύνη ἐν τῷ ἐπισήμῳ, διπλωματικῷ καὶ πολιτικῷ κόσμῳ.

(3 Αὐγούστου). Ὁ Κ βὰν δερ Χόεβεν, πρεσβευτὴς τῶν Κάτω Χωρῶν, εὐηρεστήθη νὰ μὲν προτείνῃ νὰ λάβῃ μέρος εἰς ἐκδρομὴν ἣν ἐμελέτα εἰς Φουτζιγιάμα. Θὰ ἐπιωφεληθῇ τὴν πολύτιμον ταύτην εὐκαιρίαν ὅπως ἐξερευνήσω τὴν ὀλίγον γνωστὴν γῶραν πρὸς τὰ βόρεια καὶ τὰ βορειοανατολικὰ τοῦ ἐσθνεμένου τούτου ἡφαιστείου. Εἵμεθα ἐξ περιηγητῶν καὶ εὐτυχῶς ἔχομεν συνοδοιπόρον τὸν Κέμπερμαν, Ἰαπωνολόγον ἐξοχόν καὶ διερμηνέα τῆς γερμανικῆς πρεσβείας. Αἱ παρασκευαί ἐγένοντο καὶ αἱ διαταγαί τῆς κυβερνήσεως ἐστάλησαν ταχυδρομικῶς εἰς τὰς ἐγγχωρίους ἀρχάς· προηγοῦνται δ' ἡμῶν ὁ μάγειρος ἐπὶ κἀγκο, αἱ τροφαί, τὰ ἐπιτραπέζια σκεύη καὶ αἱ κλίναι — ταῦτα φερόμενα ἐπὶ τῶν ὤμων ἱκανῶν κουλή. Τέλος τὴν πρώτην ταύτην, ὥραν ἕκτην, ἐπιβαίνομεν ἀμάξης, ἥτις θὰ φέρῃ ἡμᾶς εἰς Τοκάϊδον, τὴν βασιλικὴν ὁδόν, ἀρχομένην εἰς ἀπόστασιν μιᾶς λεύγης καὶ ἥτις εἶναι ἀμαξιτὴ μέχρι τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ Ὁδαθάρα· ἐκεῖθεν θ' ἀκολουθήσωμεν τὴν ὁδὸν πεζοί, ἑφιπποὶ καὶ ἐπὶ φορείου (κἀγκο). Γιακουνίν, ἄγγελοι, φύλακες καὶ ἐπιτηρηταὶ ἡμῶν, ἐπιβαίνοντες παλαιοῖσιν, περικυκλοῦσι τὴν ἀμαξάν· μόλις δὲ πάντες ἐπέβησαν τοῦ ἀρχετύπου τούτου ὀχήματος ἐξετάζουσι τὰ ὄπλα των, ἐκτὸς ἐμοῦ, μὴ φέροντος. Ὁ γείτων μου σύρει ἐκ τοῦ θυλακίου του φεβερὸν πολύκροτον.

Τὸ Τοκάϊδο εἶναι, ὡς πάντοτε, ζωηρότατον. Ὁδοιπόροι πεζοί, ἑφιπποὶ, ἐπὶ φορείων, γυναῖκες, παῖδες, ἄνδρες μὲ δύο ξίφη, ἱερεῖς μὲ ξυρισμέναν κεφαλάν, διαδέχονται

ἀλλήλους. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀπαντῶμεν ἀγγελιαφόρον, ὅστις, ὅπως πάντες οἱ ἄνδρες οὕς βλέπομεν, ἀντὶ παντός ἐνδύματος φέρει ζώνην. Ἐχὼν εἰς τὴν κεφαλὴν μέγαν στρογγύλον καὶ πλατύτατον πῖλον, ὅστις θαυμασίως κλίνει εἰς τὸ ὀπισθοκράνιον, φέρει ἐπ' ὤμων μικρὸν καὶ λεπτὸν ἰνδοκλάμον, εἰς τὴν μίαν ἄκραν τοῦ ὁποίου εἶναι προσδεδεμένον δέμα μικρὸν περιέχον τὰς ἀγγελίας καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἡ ἐλαφρὰ ἀποσκευὴ του. Οἱ μικροὶ πόδες του φέρουσι, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου, σανδάλια ἐξ ἀχύρου· τρέχει δὲ μετὰ θαυμασίας χάριτος καὶ εὐκινήσιας καὶ μόλις φαίνεται ὅτι πατεῖ τὴν γῆν. Καὶ ὅμως ὁ Ἑρμῆς οὗτος εἶναι ταπεινὸς κουλή εἰς τὴν ὑπηρεσίαν δαίμιό τινος, ἢ τῆς κυβερνήσεως, ἢ τῆς διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων· διότι ὑπάρχει ταχυδρομεῖον, οὗ ἡ ὑπηρεσία ἐνεργεῖται τακτικώτατα. Οἱ ἡμέτεροι γιακουνὶν εἰσὶν ὠραῖοι νεανῖαι. Ὑπὸ τὸν χάρτινον λευκὸν πῖλόν των καὶ τὰς πλατείας μεταξωτὰς ἐσθῆτάς των φαίνονται καλοί. Ἀμφοτέρωθεν τῆς ὁδοῦ ὑπάρχουσιν οἰκίαι, ἐργαστήρια καὶ δένδρα. Τὰ χωρία κεῖνται ἐγγύτατα ἀλλήλων, τὸ δὲ μεγαλύτερον καλεῖται Τότσκα. Τὴν ὁγδόην καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀφικήμεθα εἰς τὴν πόλιν Φουτζισάβα, περίφημον διὰ τὸν ναόν της. Ὁ τόπος εἶναι θελκτικός. Γήλοφοι κεῖνται πλησίον μικρῶν κολάδων, αἵτινες ἄγουσιν εἰς τὰς ὁδοὺς, ὅρη δὲ, κοιλάδες καὶ μικραὶ φάραγγες εἰσὶ γλοιοφόροι. Ὅρουζῶνες καλύπτουσι τὰς μικρὰς πεδιάδας καὶ ἀνέρχονται κλιμακῶδως εἰς τὰ πλευρὰ καὶ εἰς τὰς ῥωγμὰς τῶν λόφων, οὓς σκιάζουσι μεγαλοπρεπῆ δένδρα, πίττες, κρυπτομερίαι (*cryptomerias*), ἰαπωνικαὶ δάφναι· τῇδε κακεῖσε δὲ ὑπάρχουσι θύσανοι ἰνδοκλάμων.

Ἀριστεύομεν εἰς μέγα τεῖοπωλεῖον. Αἱ γέ-σάνς, αἱ δεσποινίδες, δηλ. αἱ ὑπηρετρίαι τοῦ καταστήματος, αἱ τόσον συνεχῶς ὑμνοῦμεναι εἰς τὰς περιγραφάς, συστέλλονται περὶ ἡμᾶς. Ἐνταῦθα, καὶ τοὶ συνειθισμένοι νὰ βλέπωσι ξένους, πολλοὶ συνῆλθον περιέρχαι. Τὴν ἐννάτην καὶ ἡμίσειαν ὥραν

ἀναχωροῦμεν, μετὰ μίαν δὲ ὥραν διαβαί-
ναμεν τὰ ὄρια τῶν συνθηκῶν καὶ, διελθόν-
τες διὰ τῆς μεγάλης κωμοπόλεως Ὀτσο,
φθάνομεν περὶ ὥραν πρώτην ἐπὶ τῆς ὄχθης
τοῦ ποταμοῦ, ἀπέναντι τῆς τιμαριωτικῆς
πόλεως Ὀδαβάρα.

Ἐνταῦθα καταλείπομεν τὴν ἄμαξαν καὶ
ἕκαστος ἡμῶν ἐκτείνεται ἐπὶ σανίδος, θέ-
των τοὺς δακτύλους εἰς μικρὰς ὀπὰς ἐπὶ
τούτῳ ἠνεωγμέναις· μεθ' ὃ τέσσαρες γυμναὶ
ἄνθρωποι αἶρουσιν αὐτήν, θέτουσιν ἐπ' ὤ-
μων καὶ ὀρμῶσιν εἰς τὸν ποταμόν. Ἡ σκη-
νὴ αὕτη εἶναι ζωηρά, ἀλλόκοτος καὶ ὀλί-
γον συγκινητικὴ. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χειμάρ-
ρου τὸ ὕδωρ ὑφούται μέχρι τῶν ὤμων τῶν
ἀχθοφόρων, οἵτινες, ἀναγκαζόμενοι νὰ ἐν-
δώτωσιν εἰς τὴν ὀρμὴν τοῦ χειμάρρου,
παρεκτρέπονται τῆς ὁδοῦ, ἀλλ' εὖτυχως ἀν-
τέχουσιν. Ἡ ὄχθη ἀπομακρύνεται ὥς εἰ κα-
τεβαίνομεν διὰ λέμβου. Μετ' οὗ πολὺ ἡ
τῶν θαλασσίων κυμάτων ἀναπνοὴ μιγνύε-
ται εἰς τὰς εὐρύθμους φωνὰς τῶν κουλῆ οἵ-
τινες, καὶ τοὶ παλαῖοντες πρὸς τὸ ὕδωρ,
βλέπουσιν ἡμᾶς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μει-
διῶντες. Σαλεύοντες ἐπὶ τῆς ἐλαφρᾶς σα-
νίδος ἡμῶν, κρατούμεθα ὅλαις δυνάμεσι·
τέλος δὲ φθάνομεν εἰς τὴν ὄχθην καὶ κα-
ταθέτουσιν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς ἄμμου. Μετ' ὀλί-
γα βήματα θὰ ὤμεν εἰς τὴν κυριωτέραν ὁ-
δὸν τῆς Ὀδαβάρας. Εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς
πόλεως ὁ δήμαρχος καὶ οἱ πάρεδροι, φέρον-
τες τὴν ἐπίσημὴν στολὴν των, ὑποδέχον-
ται ἡμᾶς διὰ μεγάλων *Kow-Fow* (ὑπο-
κλίσεων), μεθ' ὃ φέρουσιν ἡμᾶς ἐπισήμως
εἰς μέγα κατὰστημα τεῖοπωλῶν, ὅπου οἱ
ἄνθρωποι ἡμῶν, σταλέντες ἀπὸ τῆς προτε-
ραίας, ἐτοιμάζουσι τὸ ἄριστον, *τσιφφίν*.
Ἀπὸ ἐνὸς ἢ δύο ἐτῶν τὴν Ὀδαβάραν ἐπε-
σκέφθησαν παρεπίδημοι τῆς Ἰοκοχάμας·
ἐντούτοις ἡ ἀφιξὶς λευκῶν ἀνθρώπων εἶναι
ἀκόμη συμβάν μέγα, ἄνδρες δὲ ἀμφοτέρων
τῶν φύλων καὶ πολυάριθμα παιδία τρέχου-
σιν ὅπως ἴδωσιν ἡμᾶς ἐσθίοντας. Μετὰ τὸ
γεῦμα παρουσιάζεται ἀνὴρ ἐφωδιασμένος
μὲ ὥρατον κιβώτιον ἐκ λάκας, διηρημένον
εἰς τέσσαρα χωρίσματα περιέχοντα ἄμμον

ἐρυθρὰν, κυανὴν, μέλαιναν καὶ λευκὴν· ῥί-
ψας δὲ ταύτην ἐπὶ τοῦ σανιδώματος, ὅπως
γεωργὸς σπείρει τὸν σπόρον, σχεδιάζει καὶ
ζωγραφεῖ συγχρόνως ἀλλόκοτα κοσμήματα,
ἄνθη, πτηνὰ καὶ, τέλος, ἐν μέσῳ τῶν γε-
λῶτων τῶν συνελθόντων, ἐρωτικὰ ἀντικεί-
μενα ἄξια τοῦ μυστικοῦ κοιτῶνος τῆς
Πομπήας. Ἡ φαιδρότης τῶν γυναικῶν καὶ
τῶν νεανίδων παρέχει ἡμῖν παράδοξον ἰδέ-
αν τῆς ἠθικῆς τοῦ Ἰαπωνικοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ
τὸ ὀρθὸν τοῦ σχεδίου, ἡ ἁρμονία τῶν χρω-
μάτων τῶν ἐξ ἄμμου ζωγραφιῶν, τῶν γε-
νυμένων διὰ τόσον ἀλλοκότου τρόπου ἐνώ-
πιον ἡμῶν καὶ εἰς ὀλίγα λεπτά, εἰσὶν οὐχ
ἥττον θαυμάσια. Δι' ἐμὲ εἶναι ἀκτὶς φωτός·
διότι ἀρχίζω νὰ ἐννοῶ τὴν Ἰαπωνικὴν τέ-
χνην.

Τὴν τετάρτην ὥραν ἀναχωροῦμεν, τὴν
φορὰν δὲ ταύτην ἔριπποι. Ἀχρι τοῦδε ἐ-
μβαδίζομεν πρὸς δυσμὰς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς Ὀ-
δαβάρας διευθυνόμεθα πρὸς βορρᾶν. Ἡ ὁδὸς
ἀκολουθεῖ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ χειμάρρου,
ἐπιτρέπει νὰ φαίνεται ὅπως οὖν ἐν τῇ σκιᾷ
ὠραίων συστάδων προαιωνίων δένδρων τὸ
κρόσκιον τοῦ δαΐμιου καὶ καθισταμένη ἐπὶ
μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀνάντης εἰσδύει εἰς ὄρη
κεκαλυμμένα ἀπὸ τῶν προπόδων μέχρι τῆς
κορυφῆς ἀπὸ ἀφθονοῦ βλάστησιν.

Οὐδὲν γραφικώτερον τοῦ μικροῦ χωρίου
Γιομότο, κειμένου εἰς τὸ βάθος φάραγος.
Ἐνταῦθα ἀφίνομεν τὸ Τοκάιδο, ὅπερ ἄγει
εἰς Κιότο, καὶ διὰ στενοπορειῶν, ἐπὶ ἐλα-
φρῶν καὶ μικρῶν γεφυρῶν, μεταξὺ βράχων
κεκαλυμμένων ὑπὸ λειχίνων, φθάνομεν ἀ-
νερχόμενοι, περὶ ὥραν ἑσπερινὴν ἐξιδόμην,
εἰς τὰς θέρμας τῆς Μιγιανοσίτας.

Ἀπόστασις ἀπὸ Γιοκοχάμας δεκατέσσα-
ρα *ρις* (*ris*) ἢ τριάκοντα καὶ πέντε ἀγγλι-
κὰ μίλλια.

(4 καὶ 5 Αὐγούστου). Ἡ Μιγιανοσίτα
(*Miyano-shita*), κάτω τοῦ ναοῦ, σύγκειται
ἐκ ναοῦ, *μία*, καὶ σειρᾶς οἰκιῶν κειμένων
τῶν μὲν ἐπὶ τῶν δὲ, τῶν μὲν ἡμισειῶν εἰς
τὰ πλευρὰ βράχου, τῶν δὲ ἄλλων εἰς τὸ